

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

26 iulie 2023

Nr. 01-06-46

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și cu articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, înaintez Parlamentului spre examinare, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative.

În temeiul articolului 58 din Regulamentul Parlamentului, solicit respectuos remiterea prezentului proiect de lege către Guvern pentru a fi supus avizării și expertizării.

Cu respect,

Sandul
Maia SANDU

Anexe: 1) proiectul de lege;
2) nota informativă la proiectul de lege.

Domnului Igor GROSU,
Președintele Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>275</u>
" <u>28</u> "	<u>07</u> 20 <u>23</u>
Oră	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Art. I. - Articolul 1. Obiectul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează rolul, modul de organizare și funcționare a sistemului judecătoresc anticorupție.

(2) Organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc anticorupție este reglementată de Constituția Republicii Moldova, Legea privind organizarea judecătorească, Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul administrativ, de prezenta lege și de alte acte normative, în măsura în care acestea nu contravin prezentei legi.

Articolul 2. - Rolul sistemului judecătoresc anticorupție

Rolul sistemului judecătoresc anticorupție este de a îndeplini justiția pe cauzele stabilite de lege, care vizează comiterea infracțiunilor de corupție și ale celor conexe actelor de corupție, controlul judiciar al actelor Autorității Naționale de Integritate prin care se constată diferența substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită, precum și pe cauzele de confiscare a averii nejustificate inițiate de Autoritatea Națională de Integritate.

Capitolul II SISTEMUL JUDECĂTORESC ANTICORUPȚIE ȘI COMPETENȚA ACESTUIA

Articolul 3. Sistemul judecătoresc anticorupție

Sistemul judecătoresc anticorupție include:

- a) Judecătoria Anticorupție;
- b) Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău;
- c) Curtea Supremă de Justiție.

Articolul 4. Statutul Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție este o judecătorie specializată, parte a sistemului judecătoresc din Republica Moldova.

(2) Judecătoria Anticorupție este o persoană juridică, are sigiliu cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și simbolică proprie.

(3) Sediul Judecătoriei Anticorupție se află în municipiul Chișinău.

Articolul 5. Competența Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție judecă în primă instanță toate cauzele penale atribuite în competența sa prin Codul de procedură penală.

(2) Controlul judiciar asupra acțiunilor procesuale efectuate de către procurorii pe cauzele ce țin de competența Judecătoriei Anticorupție ține de competența judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Anticorupție.

(3) Judecătoria Anticorupție examinează legalitatea actelor de constatare emise de Autoritatea Națională de Integritate prin care se constată diferențe substanțiale între veniturile obținute și cheltuielile realizate, pe de o parte, și averea dobândită, pe de altă parte, precum și cererile Autorității Naționale de Integritate privind confiscarea averii nejustificate.

Articolul 6. Competența Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

În cadrul Curții de Apel Chișinău, se constituie Colegiul anticorupție, care judecă apelurile și recursurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Judecătoria Anticorupție, precum și alte cauze date potrivit legii în competența sa.

Articolul 7. Competența Curții Supreme de Justiție

Curtea Supremă de Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de către Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău, precum și alte cauze date potrivit legii în competența sa.

Capitolul III

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA INSTANȚELOR SISTEMULUI JUDECĂTORESC ANTICORUPȚIE

Articolul 8. Componenta și organizarea Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție are 15 judecători.

(2) Judecătoria Anticorupție este condusă de președinte, care este asistat de un vicepreședinte.

(3) În cadrul Judecătoriei Anticorupție activează judecători de instrucție.

Articolul 9. Componenta și organizarea Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

(1) Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău este format din 6 judecători.

(2) Colegiul anticorupție al Curții de Apel este condus de vicepreședintele Curții de Apel Chișinău.

Articolul 10. Criteriile de selecție a judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

(1) La funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție poate candida persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) are cel puțin 5 ani efectiv lucrați în calitate de judecător în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor instanțe internaționale, sau are o experiență profesională de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, obținută în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor organizații internaționale, dintre care cel puțin 5 ani în funcția de procuror, avocat sau ofițer de urmărire penală, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege;

b) are reputație ireproșabilă, în privința sa nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, ale celor conexe actelor de corupție sau a faptelor coruptibile în sensul Legii integrității, precum și corespunde criteriilor de integritate financiară și etică;

c) are calitățile și abilitățile profesionale necesare pentru a exercita funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție.

(2) Calitățile și abilitățile profesionale necesare ocupării funcției de judecător al Judecătoriei Anticorupție vizează:

a) capacitatea de a înțelege și a analiza situațiile juridice care țin de competența instanțelor sistemului judecătoresc anticorupție;

b) claritatea exprimării scrise și verbale;

c) experiența relevantă funcției.

(3) La funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău poate candida persoana care are cel puțin 6 ani efectiv lucrați în calitate de judecător în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor instanțe internaționale, sau are o experiență profesională de cel puțin 12 ani în domeniul dreptului, obținută în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor organizații internaționale, dintre care cel puțin 6 ani în funcția de procuror, avocat sau ofițer de urmărire penală, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Prevederile alin. (1) lit. b) lit. c) și ale alin. (2) se aplică în mod corespunzător și judecătorilor Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

(4) Nu pot candida la funcțiile de judecător al Judecătoriei Anticorupție sau de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău persoanele care în ultimii 7 ani au activat în funcția de procuror în Procuratura Anticorupție din Republica Moldova.

Articolul 11. Concursul pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Anticorupție și a funcției de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

(1) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău sunt selectați prin concurs public, care cuprinde următoarele etape:

a) preselecția candidaților de către o comisie de preselecție instituită ad-hoc de Consiliul Superior al Magistraturii;

b) selecția candidaților de către Consiliul Superior al Magistraturii din rândul candidaților eligibili.

(2) Informația privind inițierea concursului și a preselecției se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii cu cel puțin 20 de zile înainte de data-limită de depunere a dosarelor.

(3) Dosarul de participare la concurs se depune la Consiliul Superior al Magistraturii pe suport de hârtie sau în format electronic și se înregistrează în modul stabilit. Dosarele incomplete sau cele depuse după expirarea termenului-limită nu se examinează.

(4) Preselecția candidaților se efectuează de către comisia de preselecție instituită de Consiliul Superior al Magistraturii, compusă din 6 membri dintre care 3 sunt experți internaționali delegați de partenerii de dezvoltare și 3 reprezentanți ai societății civile numiți de către Consiliul Superior al Magistraturii. Calitatea de membru al comisiei de preselecție poate fi deținută de persoane care dispun de calificare în domeniul dreptului, au experiență profesională de cel puțin 10 ani în domeniul de activitate profesională și se bucură de o reputație ireproșabilă.

(5) Comisia de preselecție organizează și desfășoară preselecția candidaților, care cuprinde două etape. În prima etapă, comisia verifică îndeplinirea de către candidați a criteriilor prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. a) și lit. b) sau, după caz, la art. 10 alin. (3). Candidații care nu îndeplinesc criteriile respective nu sunt admiși la a doua etapă a preselecției prin decizia comisiei de preselecție, adoptată cu votul majorității membrilor prezenți. La etapa a doua, comisia interviează și evaluează candidații admiși în privința calităților și abilităților profesionale necesare. Fiecare membru al comisiei de preselecție completează o fișă de evaluare pentru fiecare candidat admis la etapa a doua a preselecției, acordând punctaj pentru fiecare dintre criteriile prevăzute la art. 10 alin. (2). Punctajul final obținut de candidații eligibili, care reprezintă media punctajelor acordate de fiecare membru al comisiei, se consemnează într-o fișă de totalizare. Lista candidaților eligibili care au promovat concursul de preselecție după ambele etape, împreună cu fișele lor de evaluare și fișa de totalizare, se înaintează Consiliului Superior al Magistraturii și, concomitent, se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii.

(6) Alte aspecte privind modul de organizare și desfășurare a fiecărei etape a concursului, inclusiv organizarea activității comisiei de preselecție, precum și modul de testare a calităților și abilităților profesionale necesare, se stabilesc prin regulament aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii ia decizia cu privire la câștigătorii concursului și propune Președintelui Republicii Moldova numirea sau, după caz, de transferul în funcție a candidaților desemnați în conformitate cu rezultatele concursului.

Articolul 12. Numirea judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

(1) Președintele Republicii Moldova emite decretul de numire sau, după caz, de transfer în funcție a judecătorului Judecătoriei Anticorupție sau a judecătorului Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău în termen de 30 de zile de la data primirii propunerii. Dacă este necesară o examinare suplimentară a dosarului candidatului sau a informației deținute de o autoritate publică despre candidatul respectiv, acest termen poate fi prelungit cu 15 zile.

(2) Dacă există circumstanțe care confirmă incompatibilitatea candidatului cu funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție sau de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău sau încălcarea procedurii de selectare a candidatului, Președintele Republicii Moldova refuză motivat numirea/transferul și informează Consiliul Superior al Magistraturii. La propunerea repetată a Consiliului Superior al Magistraturii, votată de cel puțin 2/3 din membrii săi, Președintele Republicii Moldova emite decretul privind numirea/transferul în funcție a judecătorului Judecătoriei Anticorupție sau a judecătorului Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

(3) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și judecătorii Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău se numesc sau se transferă în funcție pe un termen de 6 ani. La expirarea termenului de 6 ani, aceștia revin la funcția anterioară de judecător pe care au deținut-o până la transfer sau, cu consimțământul lor, li se acordă o altă funcție de judecător într-o instanță de judecată de același nivel/grad.

(4) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și judecătorii Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău își încep activitatea din data indicată în decretul de numire/transfer în funcție.

(5) Dacă, la momentul transferului în funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție sau în funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, judecătorul deține o funcție administrativă, acest mandat încetează de drept.

Articolul 13. Judecătorii de instrucție ai Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătorii de instrucție sunt numiți din rândul judecătorilor Judecătoriei Anticorupție, în conformitate cu Legea privind organizarea

judecătorească, pentru un termen de 3 ani și nu pot fi numiți repetat în această funcție timp de 3 ani consecutivi.

(2) Judecătorii de instrucție activează în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

Articolul 14. Președintele și vicepreședintele Judecătoriei Anticorupție

Președintele și vicepreședintele Judecătoriei Anticorupție sunt selectați, din rândul judecătorilor numiți sau transferați, în modul stabilit și având atribuțiile prevăzute în Legea privind organizarea judecătorească.

Articolul 15. Secretariatul Judecătoriei Anticorupție

Activitatea organizatorică și administrativă a Judecătoriei Anticorupție este asigurată de secretariatul Judecătoriei Anticorupție, constituit din grefă, serviciul administrativ, precum și, după caz, alte subdiviziuni. Structura, organizarea și atribuțiile secretariatului sunt stabilite în conformitate cu Legea privind organizarea judecătorească.

Articolul 16. Bugetul Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție dispune de cont trezorerial.

(2) Bugetul Judecătoriei Anticorupție este parte integrantă a bugetului instanțelor judecătorești, care se elaborează și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. Proiectul bugetului se transmite Consiliului Superior al Magistraturii.

(3) Bugetul Judecătoriei Anticorupție se reflectă separat în bugetul instanțelor judecătorești și este administrat de către președintele Judecătoriei Anticorupție.

Capitolul IV PREVEDERI SPECIFICE

Articolul 17. Dezvoltarea competențelor profesionale

(1) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, pe lângă instruirile prevăzute de Legea cu privire la statutul judecătorului, beneficiază de instruirii dedicate creșterii nivelului de competențe profesionale și studierii bunelor practici în domeniul combaterii corupției, conform noilor standarde internaționale anticorupție.

(2) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău urmează, în mod sistematic, dar nu mai puțin de o dată pe an, o pregătire suplimentară obligatorie privind activitatea judiciară în domeniul combaterii corupției.

(3) Institutul Național de Justiție organizează cursuri periodice de formare a judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de

Apel Chișinău pentru consolidarea și actualizarea cunoștințelor și abilităților acestora, organizează ateliere pentru studiul practicilor internaționale inovatoare ale activității judiciare în domeniul combaterii corupției, inclusiv cu implicarea reprezentanților organizațiilor internaționale și ai instituțiilor străine.

Articolul 18. Utilizarea tehnologiilor informaționale

(1) Judecătoria Anticorupție utilizează sistemul judiciar informațional a cărui posesor este Agenția de administrare a instanțelor judecătorești, autoritate administrativă în subordinea Ministerului Justiției.

(2) Judecătoria Anticorupție are calitatea de registrator, cu drepturi de acces și utilizare, potrivit legislației.

(3) Judecătoria Anticorupție va utiliza tehnologiile informaționale în scopurile accesului eficient la justiție, asigurării celerității procesului, optimizării muncii judecătorilor și a secretariatului, precum și în alte scopuri utile.

Articolul 19. Monitorizarea integrității judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

În scopul monitorizării integrității, corespunderii nivelului de trai al judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, a bunurilor deținute de aceștia și de membrii familiei acestora cu nivelul veniturilor legale al judecătorilor, verificarea posibilității existenței unui conflict de interese al judecătorilor, se iau următoarele măsuri:

a) verificarea anuală completă a tuturor declarațiilor de avere și interese personale ale judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău depuse în conformitate cu legea, publicarea rezultatelor pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate și informarea Consiliului Superior al Magistraturii;

b) monitorizarea stilului de viață al judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, inclusiv al membrilor familiilor acestora, în conformitate cu procedura legală, de către Consiliul Superior al Magistraturii din oficiu, în baza informațiilor primite de la persoane fizice și juridice, din mass-media și din alte surse de informare deschise, care indică lipsa de corespondență între stilul de viață al judecătorilor cu veniturile declarate de aceștia. În scopul monitorizării, Consiliul Superior al Magistraturii poate solicita de la persoane fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituții financiare, documente și informații necesare pentru realizarea evaluării;

c) alte măsuri de control și monitorizare a integrității judecătorilor.

Articolul 20. Garanții suplimentare de securitate a judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău

(1) Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, pe lângă garanțiile prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Legea cu privire la statutul judecătorului, beneficiază de garanții suplimentare pentru asigurarea securității lor și siguranței personale a familiilor lor și păstrarea bunurilor deținute.

(2) Judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, dacă este necesar și membrilor familiilor lor, li se poate acorda, în condițiile legii, pază de stat.

(3) Sediul instanțelor anticorupție este dotat cu facilități moderne de securitate, care garantează securitatea personală a judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, păstrarea documentelor și prevenirea accesului ilegal în incinta instanțelor.

Articolul 21. Garanții suplimentare

Judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău care nu dispun de spațiu locativ în municipiul Chișinău li se acordă spațiu locativ de serviciu pe durata activității în cadrul Judecătoriei Anticorupție și a Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău. În cazul neasigurării cu spațiu locativ de serviciu, judecătorilor li se acordă o indemnizație lunară neimpozabilă pentru chirie.

Capitolul V DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 22. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor care se referă la competențele Judecătoriei Anticorupție și ale Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, care intră în vigoare odată ce Judecătoria Anticorupție, respectiv, Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău efectiv își încep activitatea.

(2) Judecătoria Anticorupție își va începe efectiv activitatea, în conformitate cu prevederile prezentei legi, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cel puțin 5 judecători. Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău își va începe efectiv activitatea, în conformitate cu prevederile prezentei legi, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cel puțin 4 judecători.

(3) De la data începerii efective a activității Judecătoriei Anticorupție, cauzele atribuite în competența Judecătoriei Anticorupție care țineau de competența instanțelor judecătorești de drept comun se vor trimite la Judecătoria Anticorupție.

(4) În termen de o lună de la data începerii efective a activității Judecătoriei Anticorupție, cauzele atribuite în competența Judecătoriei Anticorupție trimise

judecătoria de drept comun pentru examinare până la intrarea în vigoare a prezentei legi se transmit Judecătoriei Anticorupție, dacă instanța de drept comun nu a început cercetarea judecătorească în cauzele penale sau nu a finalizat examinarea cauzei în fond în dosarele ce țin de actele și cererile Autorității Naționale de Integritate.

(5) Cauzele atribuite în competența Judecătoriei Anticorupție în care judecătoria de drept comun a început cercetarea judecătorească sau nu a finalizat examinarea cauzei în fond continuă să fie examinate și soluționate de către instanța de drept comun în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Dacă, în termen de 3 luni, nu a fost pronunțat niciun act judecătoresc de dispoziție, cauzele se transmit, în termen de 10 zile, spre examinare Judecătoriei Anticorupție.

(6) Dispozițiile alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător și în cazul apelurilor ce urmează a fi examinate de Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

Articolul 23. Organizarea executării prezentei legi

(1) În termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura:

a) aprobarea regulamentului de organizare a concursului și privind regulile de testare a candidaților pentru funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție și funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău;

b) demararea concursurilor pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție și la funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău;

c) adoptarea și modificarea actelor normative necesare punerii în aplicare a prezentei legi.

(2) Guvernul, în comun cu Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor asigura Judecătoria Anticorupție cu spațiu și echipament pentru sediu, inclusiv interoperabilitatea sistemelor informaționale.

(3) Până la desemnarea Președintelui și vicepreședintelui Judecătoriei Anticorupție, Consiliul Superior al Magistraturii va desemna un judecător al Judecătoriei Anticorupție care va asigura interimatul funcției de Președinte al Judecătoriei Anticorupție.

(4) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Art. II. - Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 62), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

La articolul 25, alineatul unic va avea următorul cuprins:

1. „Judecătoriile funcționează în sectoare stabilite prin lege. Judecătoriile și localitățile din raza de activitate a acestora se stabilesc conform anexei nr. 2, cu excepția judecătoriilor specializate.”

2. Se completează cu articolul 25¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 25¹. Judecătoria Anticorupție

Organizarea și funcționarea Judecătoriei Anticorupție este reglementată prin lege.”

Art. III. - Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 63), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 6 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

”(6) Numirea judecătorului la instanța specializată este reglementată de Legea cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative.”

2. La articolul 20:

alineatul (1), după textul „instanță de același nivel”, se completează cu textul „, instanță specializată”;

alineatul (4), după ultimul enunț, se completează cu următorul enunț: „Modul de transfer al judecătorului la instanța specializată este stabilit în Legea cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative.”

Art. IV. - Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 29 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cauzele penale care au fost trimise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție justiția se înfăptuiește de către Judecătoria Anticorupție.”

2. Articolul 36 va avea următorul cuprins:

„Judecătoria de drept comun judecă în primă instanță cauzele penale privind infracțiunile prevăzute de Partea specială a Codului penal, cu excepția celor prevăzute la art. 36¹ și art. 39 alin. (1), demersurile și plângerile împotriva hotărârilor și acțiunilor procurorului, ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații, precum și examinează chestiunile legate de executarea sentinței și alte chestiuni date prin lege în competența sa.”

3. Se completează cu articolul 36¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 36¹. Competența Judecătoriei Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție judecă în primă instanță cauzele privind infracțiunile prevăzute la art. 181¹–181³, 239–240, 243, 324–335, 352¹ alin. (2) din Codul penal, a celor conexe cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și art. 91 din Codul penal, dacă infracțiunile enumerate au fost săvârșite de către persoanele indicate la art. 269 și art. 270¹ din prezentul cod.

(2) Judecătoria Anticorupție judecă în primă instanță cauzele penale trimise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție, demersurile și plângerile împotriva hotărârilor și acțiunilor procurorului în Procuratura Anticorupție, asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale și altor chestiuni date prin lege în competența sa.

(3) Ori de câte ori se face referire la judecătorie, referirea se consideră a fi făcută și la Judecătoria Anticorupție, atunci când urmărirea penală este efectuată de către Procuratura Anticorupție sau Centrul Național Anticorupție.”

4. La articolul 38:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Apelurile și recursurile împotriva hotărârilor pronunțate în prima instanță de Judecătoria Anticorupție se judecă de Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău.”

5. La articolul 41:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Anticorupție asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale pe cauzele penale de competența Procuraturii Anticorupție.”

6. Articolul 42 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care există conflict de competență între Judecătoria Anticorupție și o judecătorie de drept comun, cauza se judecă de către Judecătoria Anticorupție.”

Art. V. - Articolul 278¹ alineatul (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art. 436), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„(1) Cererea privind confiscarea averii nejustificate se depune la Judecătoria Anticorupție.”

Art. VI. - Articolul 201 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320,

art. 466), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul conținut:

„(1¹) Cererile de confiscare a averii nejustificate în folosul statului și pretențiile pe cauzele de contestare a actelor Autorității Naționale de Integritate de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului sunt inseparabile și se examinează într-o singură procedură cu examinarea acțiunii în contenciosul administrativ.”

Art. VII. - Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245–246, art. 511), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 34, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) În situația prevăzută la alin. (3), Autoritatea aplică orice măsuri de asigurare necesare și se adresează la Judecătoria Anticorupție în vederea confiscării averii nejustificate. Acțiunea respectivă se depune la Judecătoria Anticorupție în termen de 30 de zile din momentul în care actul de constatare a fost adus la cunoștință.”

2. La articolul 36:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Actele de constatare menționate la art. 34 alin. (1) și alin. (2), cu excepția actelor de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită, pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, de către autorul sesizării sau de către persoanele menționate la art. 33 alin. (4) și alin. (5), afectate nemijlocit de aceste acte.

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Actele de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită se contestă la Judecătoria Anticorupție.”

Art. VIII. - Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441 – 447, art. 715), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 10 alineatul (3¹), după sintagma „Serviciului de Informații și Securitate”, se completează cu textul „, Judecătoriei Anticorupție și Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău”.

2. La articolul 17, alineatul (2) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) pentru personalul și judecătorii Judecătoriei Anticorupție, precum și pentru personalul și judecătorii Colegiului anticorupție al Curții de Apel

Chișinău – 60% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor cu caracter specific.”

3. Anexa nr. 3:

la Tabelul nr. 2:

denumirea compartimentului „Curțile de apel” va avea următorul cuprins:
„Curțile de apel, Judecătoria Anticorupție”;

notele se completează cu punctul 16 cu următorul cuprins:

„16. Clasele de salarizare pentru funcțiile publice „asistent judiciar” și „grefier” din cadrul Judecătoriei Anticorupție și din cadrul Curții de Apel Chișinău care asistă Colegiul anticorupție se majorează cu 8 clase succesive față de cele stabilite în tabel pentru funcțiile respective.”

4. Anexa nr. 4, la Tabelul 1, denumirea compartimentului „Curțile de apel” va avea următorul cuprins:

„Curțile de apel, Judecătoria Anticorupție”.

Art. IX. - La articolul 10, alineatul (2) litera f) din Legea nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 435-437 art. 807), cu modificările ulterioare, după sintagma „Curții Supreme de Justiție”, se completează cu textul „, al Judecătoriei Anticorupție, al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție
și modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative este elaborat de către Președintele Republicii Moldova, în condițiile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și ale art. 47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în scopul consolidării eforturilor în lupta cu fenomenul corupției și asigurarea calității și celerității judecării cauzelor penale pe acte de corupție și a celor conexe.

Prin proiectul de lege în cauză, se propune instituirea unui sistem judecătoresc specializat pe cauze de corupție și a celor conexe.

Raționamentele constituirii judecătoriei specializate pe cauze de corupție

1. Percepția nivelului ridicat al corupției în țară

Fenomenul corupției este considerat de societatea din Republica Moldova unul dintre principalii factori care împiedică dezvoltarea economică și agravează și mai mult inegalitatea, sărăcia, diviziunea socială. Corupția atacă fundamentul instituțiilor democratice prin denaturarea proceselor electorale și prin distorsionarea statului de drept.

Indicele percepției corupției prezentat de *Transparency International* a înregistrat un scor între 30 și 39 de unități între anii 2016 și 2022. Cel mai scăzut nivel a fost înregistrat în 2016, iar în 2022 s-a înregistrat o creștere consecutivă a indicelui din 2019 cu 7 puncte. Deși această creștere este obiectiv datorată și eforturilor depuse de Guvern pentru a îmbunătăți climatul de luptă contra corupției, Republica Moldova în continuare se regăsește printre statele unde nivelul de percepție a corupției este semnificativ de înalt. Printre „vecinii de clasament” ai Republicii Moldova sunt Republica Columbia (39), Republica Argentina (38), Republica Tunisiană (40). De remarcat că anumite state, precum: Ucraina (33), Republica Slovacă (53), Republica Armenia (46) și Republica Croația (50), care au instituit instanțe specializate, au înregistrat progrese la indicatorul de percepție a corupției.

Nivelul ridicat al corupției este susținut și de indicele Statului de Drept al Proiectului Justiției Mondiale, potrivit căruia Republica Moldova se află pe locul 105 din 140 de țări, în ceea ce privește lipsa corupției, și pe locul 85 în ceea ce privește justiția penală.

Faptul că corupția reprezintă în continuare o problemă foarte serioasă pentru Republica Moldova este confirmat și de sondajul de opinie realizat de

Centrul de Resurse Juridice din Moldova „Percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților despre justiție și fenomenul corupției”. Potrivit sondajului, 1/3 din judecători, patru din 10 procurori și 2/3 din avocați consideră, în 2023, că în Moldova există multă corupție. Prin antiteză, doar 12% din judecători, 7% din procurori și 3% din avocați consideră în Republica Moldova nu există corupție. Reprezentanții celor trei profesii intervievate au indicat că principalele cauze ale corupției sunt salariile mici și neatragera la răspundere a corupților.

2. Asigurarea independenței în decizii

Crearea unui sistem de instanțe specializate oferă un grad sporit de independență judecătorilor:

i) instruirea și cunoștințele aprofundate, adică specializarea, pe cauze de corupție, le asigură judecătorilor confidență în calitatea deciziilor proprii în comparație cu opiniile din sistemul judecătoresc și din afară;

ii) separarea prin instanță aparte presupune un grad de independență de restul sistemului judecătoresc, ceea ce creează premise pentru judecătorii din instanțele specializate să aibă curajul să acționeze în derogare de la normele nescrise aplicate profesiei de judecător.

În pofida reformei în sectorul justiției, inclusiv a evaluării externe (vetting-ul), sistemul judecătoresc în continuare nu are curajul să acționeze contrar percepției stabilite în sistem, adică de protejare a interesului judecătorilor în pofida interesului public. Astfel, dosarele de rezonanță continuă să fie tergiversate, dosarele de corupție împotriva judecătorilor se finalizează în mare parte în favoarea judecătorilor, dosarele cu privire la contestațiile împotriva deciziilor pe evaluarea externă a judecătorilor rămân nesoluționate, în pofida termenelor restrânse prevăzute în lege.

Reforma sistemică a sistemului judiciar, care include verificarea judecătorilor și procurorilor, este un proces care va da rezultate mai ales pe termen mediu și lung. În același timp, ținând cont de urgența problemei, efectele corupției și aspirațiile europene ale țării, pe lângă această reformă, sunt necesare și alte acțiuni care ar avea menirea să schimbe situația din prezent.

3. Asigurarea celerității procesului penal

Percepția lipsei de impunitate pe cauze de corupție este alimentată și de lipsa de promptitudine în sancționarea acestui fenomen infracțional.

Potrivit documentului analitic efectuat de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova „Judecarea și sancționarea corupției analiza practicii judecătorești”, rata medie de examinare a unui caz de corupție este de aproximativ 3,5 ani. Procedurile de judecare a unui dosar de corupție de la sesizarea instanței până la adoptarea unei decizii irevocabile durează de la 138 de zile până la 10 ani, într-un caz fiind înregistrat și termenul de 12,6 ani. Potrivit datelor din anul 2020, instanțele din Moldova soluționau toate categoriile de cauze, în prima instanță, apel și recurs în doar 324 de zile, ceea ce este cu 39% mai rapid decât mediana Consiliului Europei (529). Aceste cifre confirmă faptul că viteza examinării de către instanțe a cauzelor de corupție analizate în studiu a fost de

patru ori mai lentă decât media națională și de 2,4 ori mai lentă decât mediana Consiliului Europei.

În continuare, potrivit raportului statistic de activitate a instanței de fond privind judecarea cauzelor penale, pe parcursul 2022, au fost examinate în total 738 dosare pe infracțiuni de corupție în sfera publică și sfera privată, dintre care 474 dosare restante din anii precedenți și 264 înregistrate în 2022. Pe parcursul anului 2022, au fost pronunțate de către instanța de fond hotărâri pe 229 de cauze, ceea ce reprezintă aproximativ 30% din totalul de dosare examinate în perioada de referință. Comparativ este randamentul finalizării cauzelor penale aflate pe rol la instanța de fond pentru anul 2022 – 50% (total – 24933 cauze, finalizate – 12 583).

Altfel spus, doar 30% din cauzele pe fapte de corupție aflate spre examinare în instanța de judecată sunt finalizate cu pronunțarea sentinței pe parcursul unui an.

O situație similară se atestă în cazul curților de apel la examinarea cauzelor în ordine de apel. Pe parcursul anului 2022, în procedură de apel au fost examinate 306 cauze (dintre care 182 restante din anul precedent). În total au fost finalizate – 105 cauze penale, ceea ce reprezintă 35 % din totalul de cauze penale aflate spre examinare la curțile de apel.

Randamentul finalizării cauzelor penale aflate pe rol pentru anul 2022 – 46 % (total – 7413 cauze, finalizate – 3408).

Un exemplu elocvent pentru acest raționament este și dosarul de învinuire a lui Ilan Șor de comiterea infracțiunii de escrocherie, expediat în instanța de judecată în 2016, iar sentința de condamnare definitivă a fost pronunțată de instanța de apel peste 7 ani de la sesizarea forului judecătoresc. Asemenea termene de examinare a cauzelor de corupție reprezintă un risc pentru expirarea termenului de prescripție și eludarea actului de justiție.

4. Statutul de țară candidată UE și evaluarea progreselor în lupta cu corupția

Statutul de țară candidată implică avansarea pe calea unei reforme cuprinzătoare a justiției, combaterea corupției, intensificarea recuperării activelor, reformarea instituțiilor publice, eliminarea influenței oligarhilor, precum și amplificarea luptei împotriva criminalității organizate. Evaluarea progreselor Republicii Moldova, în particular angajamentului de luptă cu corupția, nu se limitează doar la fortificarea capacităților instituțiilor responsabile de investigare a cauzelor de corupție și modificare a cadrului normativ. Eficiența luptei cu corupția va fi apreciată prin grila numărului condamnărilor și sancționării cazurilor de corupție.

5. Experiența altor state

Arhitectura sistemului judecătoresc anticorupție, modul de organizare și activitate a Judecătoriei Anticorupție, modul de numire a judecătorilor a fost elaborat în urma analizei modului de funcționare a instanțelor specializate în alte state (Ucraina, Republica Armenia, Republica Slovacă), dar și a recomandărilor

Comisiei de la Veneția în opiniile cu privire la instanțe specializate în aceste și alte state.

În prezent sunt 27 de state în care activează instanțe specializate pe cauze de corupție, precum: Ucraina, Republica Armenia, Republica Albania, Republica Croația Muntenegru, Republica Serbia, Republica Slovacă, Republica Macedonia de Nord etc. Toate țările menționate s-au confruntat cu un nivel ridicat al corupției, care s-a manifestat pe fiecare aspect al societății și economiei. Corupția a fost recunoscută ca una dintre cele mai mari provocări pentru statele cu aspirații de integrare europeană, precum: Republica Albania, Ucraina, Republica Moldova. Crearea de foruri specializate a constituit un răspuns la lipsa justiției pentru infracțiunile de corupție în instanțele existente.

6. Ineficiența măsurilor aplicate anterior

Anterior au fost întreprinse măsuri de management procedural pentru asigurarea celerității proceselor penale în special pe cauzele complexe, care nu au atins rezultatul scontat. Constituirea de complete specializate pe cauze de corupție nu a contribuit nici la creșterea gradului de încredere în sistemul judecătoresc și mai puțin la eficientizarea și accelerarea actului justiției, fapt confirmat și de sondajele prezentate.

Suplimentar, Consiliul Superior al Magistraturii nu a asigurat măsuri potrivite și suficiente pentru a contribui la celeritatea procesului penal pe cauze de corupție, la prevenirea și sancționarea tergiversărilor care constituie abateri disciplinare.

Reieșind din cele menționate, se propune o reformă substanțială a sistemului judecătoresc prin instituționalizarea judecătoriilor specializate.

Este de remarcat că atât standardele promovate de Comisia de la Veneția, cât și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului acceptă constituirea de instanțe penale specializate, în măsură în care acestea au un temei juridic. În cauzele Fruni împotriva Slovaciei (Cererea nr. 8014/07) și X și Y împotriva Irlandei (Cererea nr. 8014/07), Curtea a recunoscut că „combaterea corupției și a criminalității organizate poate necesita măsuri, proceduri și instituții cu caracter specializat”.

Instanța specializată va avea jurisdicție asupra cauzelor de corupție și faptelor conexe și va fi o continuitate a activității autorităților de investigare a cauzelor de corupție.

Suplimentar, Judecătoria Anticorupție va examina acțiunile civile de confiscare a averii nejustificate stabilite de către Autoritatea Națională de Integritate (în continuare ANI), precum și cererile de verificare a legalității actelor de constatare a Autorității Naționale de Integritate prin care se constată o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită.

Conform datelor statistice prevăzute de către Procuratură Generală și Procuratura Anticorupție, în anul 2022, Procuratura Anticorupție a deferit justiției 221 cauze penale, în anul 2021 – 248 cauze penale, 2020 – 204 cauze penale. Analizând datele prezentate, anual judecătoriile vor fi sesizate estimativ

cu 220 de dosare penale la care se vor adăuga și cauzele aflate în procedură. La începutul anului 2023, în procedura instanțelor de fond erau pendinte 479 de cauze penale în privința a 949 persoane.

La începutul anului 2023, la curțile de apel erau 184 cauze penale pendinte, cele mai multe fiind la Curtea de Apel Chișinău (136 cauze), urmată de Curtea de Apel Bălți.

Potrivit raportului de activitate al ANI, pe parcursul anului 2022, pe rolul instanțelor judecătorești au fost 311 dosare de examinare a contestațiilor actelor de constatare al inspectorului de integritate. Au fost pronunțate hotărâri în 65 de cauze (55 de respingere a contestațiilor și 10 de anulare a actului inspectorului de integritate), ceea ce reprezintă 20% din numărul total de dosare examinate. În perioada de referință au fost adresate instanțelor de judecată 20 cereri privind dispunerea confiscării averii nejustificate. Pe cauze de confiscare nu sunt hotărâri ale instanței de judecată.

Analizând comparativ datele prezentate de către ANI în rapoartele de activitate pentru anii precedenți, se atestă o scădere continuă a numărului de cauze pe care sunt hotărâri ale instanței de judecată. Dacă în anul 2020 instanța de judecată s-a pronunțat în 54,45% din cauze aflate pe rol, atunci în 2021 scade până la 48,5%, astfel încât în 2022 o decizie pe caz a fost pronunțată doar în 20% din dosarele aflate pe rol.

Trebuie de menționat și faptul că o instanță specializată (în cazul dat Judecătoria Anticorupție) se circumscrie dispozițiilor art. 115 alin. (2) din Constituție, conform căroră „Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătoria specializate”.

3. Descrierea gradului de compatibilitate a proiectelor care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de lege nu are drept obiectiv armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Crearea sistemului judecătoresc anticorupție va fi realizat prin prezentul proiect de lege, care conține prevederi ce reglementează organizarea și activitatea instanței specializate și a colegiului specializat al Curții de Apel Chișinău.

Adițional, proiectul de lege conține norme de modificare a cadrului normativ, care vor asigura funcționalitatea judecătoriei specializate, precum: Codul de procedură penală, Codul administrativ, Codul de procedură civilă etc.

Se propune ca sistemul judecătoresc anticorupție să includă următoarele componente:

- a) Judecătoria Anticorupție;
- b) Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău;
- c) Curtea Supremă de Justiție (în ordine generală, adică fără crearea unui colegiu specializat).

Judecătoria Anticorupție va examina ca instanță de fond toate cauzele penale atribuite în competența sa prin Codul de procedură penală, precum și legalitatea actelor emise de ANI în cazul constatărilor diferențelor substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită, cererile de confiscare a averii nejustificate în folosul statului. În cadrul Judecătoriei Anticorupție vor fi desemnați judecători de instrucție pe un termen de 3 ani, din rândul judecătorilor numiți la judecatorie.

Atribuirea cauzelor penale în competența Judecătoriei Anticorupție se efectuează prin modificările cadrului conex, în special ale Codului de procedură penală. Principiul de atribuire este de a include cauzele penale care au fost trimise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție, precum și cauzele privind infracțiunile stabilite prin modificările cadrului conex.

Cu privire la cererile de confiscare a averii nejustificate în folosul statului și pretențiile pe cauzele de contestare a actelor Autorității Naționale de Integritate de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului, se modifică cadrul conex pentru a fi examinate într-o singură procedură cu examinarea acțiunii în contenciosul administrativ.

În cadrul Curții de Apel Chișinău, se constituie Colegiul anticorupție, care va judeca apelurile și recursurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Judecătoria Anticorupție.

Proiectul prevede că Judecătoria Anticorupție are 15 judecători, iar Colegiul anticorupție al Curții de Apel Chișinău – 6 judecători.

Proiectul de lege prevede procedura și criteriile de selecție a judecătorilor care vor activa în cadrul Judecătoriei Anticorupție, dar și în cadrul Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

Astfel, la funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție va putea candida persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) are cel puțin 5 ani efectiv lucrați în calitate de judecător în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor instanțe internaționale sau are o experiență profesională de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, obținută în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor organizații internaționale, dintre care cel puțin 5 ani în funcția de procuror, avocat sau ofițer de urmărire penală;

b) are reputație ireproșabilă, în privința sa nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, ale celor conexe actelor de corupție sau a faptelor coruptibile în sensul Legii integrității, precum și corespunde criteriilor de integritate financiară și etică;

c) are calitățile și abilitățile profesionale necesare pentru a exercita funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție.

Printre calitățile și abilitățile profesionale necesare ocupării funcției de judecător al Judecătoriei Anticorupție se numără:

a) capacitatea de a înțelege și a analiza situațiile juridice care sunt în competența instanțelor sistemului judecătoresc anticorupție;

b) claritatea exprimării scrise și verbale;

c) experiența relevantă funcției.

Totodată, la funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău poate candida persoana care are cel puțin 6 ani efectiv lucrați în calitate de judecător în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor instanțe internaționale, sau are o experiență profesională de cel puțin 12 ani în domeniul dreptului, obținută în Republica Moldova sau în străinătate, inclusiv în cadrul unor organizații internaționale, dintre care cel puțin 6 ani în funcția de procuror, avocat sau ofițer de urmărire penală. Ca și în cazul judecătorilor de la Judecătoria Anticorupție, în cazul Colegiului anticorupție, judecătorii trebuie să aibă reputația corespunzătoare, dar și să posede calitățile și abilitățile profesionale necesare.

Nu pot candida la funcția de judecător al Judecătoriei Anticorupție și la funcția de judecător al Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, persoanele care în ultimii 7 ani au activat în funcția de procuror în Procuratura Anticorupție. O asemenea prevedere ia în calcul posibilele recuzări sau abțineri pe cauzele pe care procurorii au participat în virtutea funcției.

Judecătorii Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupției al Curții de Apel Chișinău vor fi selectați prin concurs public, care cuprinde următoarele etape: (i) preselecția candidaților de către o comisie de preselecție instituită ad-hoc de Consiliul Superior al Magistraturii; (ii) selecția candidaților de către Consiliul Superior al Magistraturii din rândul candidaților eligibili.

Preselecția candidaților se va efectua de către comisia de preselecție instituită ad-hoc de Consiliul Superior al Magistraturii, compusă din 6 membri, dintre care 3 sunt experți internaționali delegați de partenerii de dezvoltare și 3 reprezentanți ai societății civile numiți de către Consiliul Superior al Magistraturii. La prima etapă, comisia va verifica îndeplinirea de către candidați a criteriilor de eligibilitate și integritate. La etapa a doua, comisia interviează și evaluează candidații admiși în privința calităților și abilităților profesionale necesare ocupării funcției de judecător al Judecătoriei Anticorupție. Lista candidaților eligibili care au promovat concursul de preselecție după ambele etape, împreună cu fișele lor de evaluare și fișa de totalizare, se înaintează Consiliului Superior al Magistraturii și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii.

Consiliul Superior al Magistraturii, la rândul său, va lua decizia cu privire la câștigătorii concursului și va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerea de numire, în cazul unor judecători noi, sau de transfer în funcție, în cazul candidaților care la momentul aplicării sunt judecători la o altă instanță judecătorească. .

Criteriile propuse permit posibilitatea aplicării unui cerc larg de candidați cu experiență profesională semnificativă. Totodată, modul de organizare și desfășurare a fiecărei etape a concursului, inclusiv organizarea activității comisiei de preselecție, precum și modul de testare a calităților și abilităților profesionale necesare, se stabilesc prin regulament aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Este de menționat că judecătorul urmează să fie numit sau transferat pe un termen de 6 ani. Termenul este stabilit pentru a asigura rotația judecătorilor la instanțele anticorupție și a preveni înrădăcinarea unor practici izolaționiste sau contrare eticii profesionale. La expirarea termenului de 6 ani, judecătorul va reveni la funcția anterioară de judecător pe care a deținut-o până la numire/transfer (dacă anterior a fost judecător în Republica Moldova) sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de judecător într-o instanță de judecată de același nivel/grad (de exemplu, dacă nu a fost judecător în Republica Moldova sau în general nu a fost judecător).

Proiectul conține mai multe prevederi specifice aferente organizării instanțelor anticorupție sau garanțiilor pentru judecători. Le evidențiem pe cele referitoare la dezvoltarea competențelor profesionale, utilizarea tehnologiilor informaționale, monitorizarea integrității judecătorilor, garanțiile suplimentare de securitate a judecătorilor, asigurarea judecătorilor cu spațiu locativ de serviciu pe durata activității sau acordarea unei indemnizații lunare neimpozabile pentru chirie. De asemenea, prin modificarea cadrului conex, este asigurată o remunerare îmbunătățită a judecătorilor Judecătoriei Anticorupție și ai Colegiului anticorupți al Curții de Apel Chișinău, precum și a personalului acestora.

Capitolul Dispoziții finale descrie procedurile aferente și măsurile necesare a fi întreprinse după punerea în aplicare a legii, inclusiv soarta dosarelor pendinte de pe rolul instanțelor judecătorești de drept comun. Astfel, în termen de o lună de la data începerii efective a activității Judecătoriei Anticorupție, cauzele atribuite în competența Judecătoriei Anticorupție trimise judecătorilor de drept comun pentru examinare până la intrarea în vigoare a prezentei legi se transmit Judecătoriei Anticorupție, dacă instanța de drept comun nu a început cercetarea judecătorească în cauzele penale sau nu a finalizat examinarea cauzei în fond în dosarele ce țin de actele și cererile Autorității Naționale de Integritate. Totodată, în cauzele unde a început cercetarea judecătorească, dar nu a fost finalizată examinarea cauzei în fond, se va observa dinamica lor în instanțele de drept comun în termen de 3 luni, în special emiterea actelor judecătorești de dispoziție.

Intrarea în vigoare a legii, în partea ce ține de funcționalitatea instanței, este condiționată de numirea a cel puțin 5 judecători pentru a asigura funcționalitatea instanței de judecată. Raționamentul pentru numirea a cel puțin 5 judecători este ca în cadrul instanței să activeze un judecător de instrucție, un judecător pe cauze ANI și necesitatea asigurării formării cel puțin a unui complet de judecători pentru cauze complexe.

5. Fundamentarea economico-financiară

În procesul de elaborare și definitivare a proiectului de lege se va efectua analiza economico-financiară.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege prevede, inclusiv, modificarea unor acte normative, după cum urmează:

1) Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, prin stabilirea competenței Judecătoriei Anticorupție de a examina infracțiunile de corupție și actele conexe faptelor de corupție;

2) Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, prin stabilirea competenței Judecătoriei Anticorupție de a examina cererile privind confiscarea averii nejustificate;

3) Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, prin completarea conform căreia cererile de confiscare a averii nejustificate în folosul statului și pretențiile pe cauzele de contestare a actelor Autorității Naționale de Integritate de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită a persoanei supuse controlului sunt inseparabile și se examinează într-o singură procedură cu examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;

4) Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin statuarea competenței Judecătoriei Anticorupție de a examina legalitatea actelor emise de ANI de constatare a diferenței substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită;

5) Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului;

6) Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească;

7) Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, prin atribuirea sporului specific pentru personalul și judecătorii Judecătoriei Anticorupție și pentru personalul și judecătorii Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău în mărime de 60% din suma anuală a salariilor de bază. De asemenea, prin majorarea cu 8 clase succesive a clasei de salarizare pentru funcțiile publice de „asistent judiciar” și „grefier” din cadrul Judecătoriei Anticorupție și al Colegiului anticorupție din cadrul Curții de Apel Chișinău. Totodată, se echivalează clasele de salarizare pentru judecătorii Judecătoriei Anticorupție cu clasele judecătorilor din curțile de apel.

8) Legea nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023, prin stabilirea valorii de referință în mărime de 3000 de lei pentru judecătorii Judecătoriei Anticorupție și judecătorii Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul este plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, care va organiza consultările publice.

Suplimentar, proiectul de lege va fi prezentat Comisiei de la Veneția pentru consultare.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție, în condițiile legii.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în condițiile legii.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține niciun aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).